

Õiguskantsler

Margus Toomla
Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA
laulupidu@laulupidu.ee

Teie nr

Meie 19.12.2024 nr 16-6/242008/2407486

Laulu- ja tantsupeo esinejate valimine

Austatud Margus Toomla

Õiguskantsleri poole pöördus avaldaja, kes on mures selle pärast, et puuetega inimesed pole 2025. aastal toimuvale üldlaulu- ja tantsupeole „Iseoma“ esinema oodatud.

Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse (ELT SA) [tegevuse põhieesmärk](#) on Eesti laulu- ja tantsupidude traditsiooni arendamine ning järeltulevatele põlvedele hoidmine. Sihtasutuse visioon on hoida ning loovalt arendada traditsiooni, mis on avara tähendusväljaga ja mis toetab vaimselt sidusa ühiskonna arengut.

Sihtasutuse poole pöördus koorijuht, et uurida erivajadusega inimestest koosneva koori ettelaulmise võimalusi. Laulupeo üldjuht vastas, et kahjuks pole sellise koori osalemine laulupeol võimalik, seda laadi kollektiivide väljendusvõimaluste jaoks peab leiduma teist laadi väljund.

[Puuetega inimeste õiguste konventsiooni](#) artikli 30 (lg 2) kohaselt peaks riik tegema kõik, et anda puuetega inimestele võimalus arendada ja rakendada oma loomingulist, kunstilist ja vaimset potentsiaali mitte ainult enda heaks, vaid ka ühiskonna rikastamiseks. See konventsiooni põhimõte seostub kenasti ka sihtasutuse enda eesmärkidega.

Laulupidu on mõeldud inimesi ühendama ja mõne kollektiivi välistamine juba ettelaulmiselt selle liikmete erivajaduste tõttu ei lähe kokku ei Eesti võetud rahvusvaheliste kohustustega ega ka riigi enda seatud eesmärkidega. Kultuuriministeeriumi koostatud [kultuuri arengukavas 2021–2030](#) on öeldud, et igal Eesti elanikul peab olema võimalus osaleda endale sobivates kultuuritegevustes ja loomealadel nii huvilise kui ka loojana. Ligipääs kultuurile peab olema tagatud sõltumata erivajadustest (p 1.10, lk 13). Nii nagu teistel kooridel, orkestritel või tantsurühmadel peaks ka erivajadusega inimeste kollektiividel olema võimalik pääseda laulu- ja tantsupeole esinema.

On tervitatav, et viimastel aastatel on olnud laulu- ja tantsupeol esineda soovijaid üha rohkem. Seetõttu ei pruugi kõik soovijad laulukaare alla, lavale või Kalevi staadionile ära mahtuda. Mõnan, et seetõttu võib olla vajalik teha kollektiivide seast valik. Valiku aluseks peavad aga olema kõigile mõistetavad kriteeriumid. Inimeste puuetest lähtuvalt kollektiivide automaatne välistamine ei sobi kokku ka ELT SA enda sätestatud sidusa ühiskonna arengu toetamise põhimõttega.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

XXVIII laulu- ja XXI tantsupidu „Iseoma“ tutvustuses seisab, et inimene ning inimlikkus on väärtused, mis on inspireerinud „Iseoma“ loojaid. Seekordne pidu kannab mõtet, et kui kunagi sai laulupeole tulnud murdekeelsest maarahvast kirjakeelne eesti rahvas, keda seob armastus oma kodukeele ja -maa vastu, siis nüüd saab kirjakeel laulupeol taas murreteks lahti lauldud.

Eesti riigikeel on eesti keel. Eesti viipekeel on iseseisev keel ning viibeldud eesti keel on eesti keele esinemiskuju ([keeleseaduse § 3](#)). Viipekoor, kes soovib samuti laulupeol esineda, esitaks oma laulud eesti viipekeeles. Koor on ise pannud segakooride repertuaari viipekeelde.

Eesootava peo juhtmõte on tagasipöördumine murrete juurde. Viipekoori osalemine üldlaulupeol rõhutaks veelgi eesti keele rikkust ja aitaks kaasa ELT SA eesmärgile arendada loovalt laulupeo traditsiooni. Nii nagu rikastavad ja tugevdavad eesti keelt selle piirkondlikud erikujud ehk murded, ja seepärast kaitseb neid keeleseadus, rikastab ja tugevdab eesti keelt ning on keeleseaduses ära märgitud ka viipekeel ja viibeldud eesti keel. Viibeldud eesti keelt kasutavad iga päev tuhanded inimesed.

Õiguskantsleri seaduse kohaselt täidab õiguskantsler alates 1. jaanuarist 2019 puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise edendamise, kaitse ja seire ülesandeid. Õiguskantsler seisab selle eest, et kõik puuetega inimesed saaksid põhiõigusi ja -vabadusi teostada teistega võrdsel alustel.

Seetõttu palun Teil veel kord selgitada, kuidas on viipekoori või mõne teise tavapärasest erineva koori, orkestri või tantsurühma üldpeolt välja jätmise kooskõlas Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste, ELT SA eesmärkide ja üldpeo „Iseoma“ kontseptuaalse eesmärgiga.

Ootan Teie vastust hiljemalt 14. jaanuariks 2025.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise